

УДК 141.7:2.001

## ПРОБЛЕМА ПОЛІТИЧНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В КОНТЕКСТІ ПОЛІТОЛОГІЧНОГО ДИСКУРСУ

Андрій Гарбадин

*Львівський національний університет імені Івана Франка,  
філософський факультет, кафедра теорії та історії політичної науки,  
вул. Університетська 1, 79000, Львів, Україна  
e-mail: garbadin@gmail.com*

Визначено специфіку функціонування політологічного дискурсу, його особливості, пріоритетні характеристики й евристичні можливості. З'ясовано своєрідність політичної ідентичності в контексті політологічного дискурсу, а також змінюваність цього поняття через співвідношення із концептом чужинця.

*Ключові слова:* чужинець, політологічний дискурс, політична ідентичність, плюралізм, концепт, індивідуальність.

Проблема визначення шляхів утвердження ідентичності в політичному вимірі буття не є новою – пошуки явлення людиною власної суті неодмінно виносять це питання і в політичну площину, адже без повного самоствердження через механізми політичної дії особистість буде завжди локалізованою.

Політичний простір буття, утвердження свободи як критерію ідентифікації підсумовує можливість здійснення людини загалом. Тут наголосимо лише на тому, що в процесі осмислення політико-соціальних дискурсивних практик на сучасному етапі їх теоретичного означення має новизну, специфіку котрої необхідно розглянути.

Єдиноможливою формою не-згоди є дія, попередньо окреслена зовнішньою схемою: протиріччя, розвиток, синтез не вирішуються, відбувається лише ентропія, «гра на пониження інтелекту», яка веде до уніфікованого, усередненого ординату, що й закріплюється як норма та зразок, клеймо «людського» [2, с. 9]. Елементарне узагальнення системи координатних основ буття людини, політичної форми його зрізу відтворює псевдоуніверсальність – вона у свою чергу конструює можливість псевдоінакшості, псевдочужинства: «функціональний підхід утверджує торжество диференціації, на чому ґрунтується торжество інтерсуб'єктивної влади загальних місць» [2, с. 9]. Така-от узагальнювальна форма індивідуальності зумовлює втрату себе у формах відчуження, втрату себе як іншого, втрату підвалин для існування чужинця, у сенсі розуміння останнього як форми існування індивідуальності за межами цієї інтерсуб'єктивної влади, а також маргіналізованих каналів її функціонування. Процес мислення, ключовий у визначенні чужинця, перетворюється на набір операцій, котрі мають наперед задану логіку функціонування.

Не варто забувати, що важливою характеристикою політики є пошук нових форм інтерпретації сенсу, структур його означення. Політична наука отже, має

зберігати спрямованість не на рефлексивне осмислення свого часу та простору, не на пошук ідентичностей, а на пошук у просторі й часі чужинця, невідповідність динаміки існування якого у політичному просторі актуалізує можливі моделі функціонування і загалом у майбутньому, і розкриваючи альтернативність цих моделей уже такими, що існують на цей момент. Момент нестійкості, нестабільності, притаманний простору політичного, через чужинця може бути схоплений через можливість його становлення, а не деградації, спричиненої загоранням у статичності розвитку загалом. Будь-якій формі абсолютності, політичній зокрема, невіддільно властива іманентність доцільності, що перетворює її на самодостатню структуру. Хибність такого розуміння політики не потребує доведення, оскільки історія політичної думки яскраво демонструє: із таких мотивів формувалися лише тоталітарні зразки функціонування політики.

Зауважимо, чому предметом дослідження є саме чужинець, а не Інший. Останнього, в контексті наукової думки ХХ ст., визначено через призму консенсусу, а не концепту. Відповідно і його дискурсивна артикуляція у політичній думці зведена до можливості та ймовірності уніфікації смислового простору; конструювання ж чужинця пов'язане насамперед із відмінністю, розрізненням, без натяку на їхню необхідну елімінацію.

Дійсність останнього, з огляду на текстологічний вимір осмислення дискурсу, також можна розглядати як єдність контексту виникнення, системи кодів як форм означення смислу й інтерпретатора. З цієї позиції чужинець постає як означення із ракурсу інтерпретатора, зважаючи на контекст дослідження.

Не існує простих концептів: вони завжди утворені поєднанням складників, а не єдиним елементом, оскільки їх цілісність фрагментарна. Тому, з одного боку, виникає питання про вторинність чужинця і його співвідношення зі суб'єктом політичних відносин, дискурсу загалом. З іншого – чи концептуальне виявлення чужинця не передбачає звуження розуміння дискурсивних практик до відмінностей, спрощуючи його загалом? Насправді просте ототожнення чужинця із певним особливим об'єктом зробить з нього особливий суб'єкт, а суб'єктне його розуміння призведе до аналізу через співвідношення з іншими суб'єктами, тобто до проблеми Іншого. Пріоритет нашого дослідження полягає у виявленні позиції чужинця, взятому в епістемологічному сенсі, тобто до рівня реалізації конкретним суб'єктом, а з такої позиції чужинець – «ніхто, ані суб'єкт, ані об'єкт» [3, с. 27]. Отже, концептуалізація чужинця передбачає вміщення своєрідної амбівалентності: з одного боку – це симптом, який характеризує специфіку дискурсу, політологічного зокрема, його пріоритети за лініями контролю й обмеження, з іншого – означення можливого світу в сенсі окреслення його евристичними можливостями дискурсу. Тобто, з одного боку, він ставить під сумнів доцільність і завершеність простору політичного буття, з іншого – пропонує варіації його модифікації.

На окрему увагу заслуговує поняття ідентичності та його кореляція згідно з концептом чужинця у політичному вимірі простору буття, адже «нема і не може бути тієї методології жодної дії – політичної, економічної, культурної, – котра б виходила із визначеності суб'єкта цієї дії. Суб'єкт завжди виявляється набагато менш визначеним, аніж об'єкт цієї дії. І саме через таку його принципову фрагментацію» [7, с. 20]. Одразу ж зазначимо, що ми не маємо на меті підривати доцільність використання самого поняття ідентичності у розумінні його як механізму

самоусвідомлення й означення індивіда себе самого як особистості. Ми прагнемо критично переосмислити використання цього поняття з огляду на його застосування у полі предметного означення особистості на вторинному рівні – коли постає питання самовизначення, політичного зокрема, і саме через ідентичність виникає спокуса «зняти» проблему розрізень, через розмивання особистісних переконань у вирі доцільності й загальноприйнятості.

Популярність цього поняття ґрунтується на кризі національної держави, глобалістичних тенденціях розвитку світу, котрі так чи інакше примушують переосмислювати ідентичність у будь-яких формах її вияву. Принципова фрагментарність суб'єкта в просторі буття політичного ставить під питання всяку ідентичність, оскільки суперечить її основному лейтмотиву – пошуку та, що, мабуть, важливіше, – знаходженню й обґрунтуванню єдності за тим чи іншим індикатором, тією чи іншою характеристикою або навіть їх конгломератом.

Загалом під ідентичністю варто розуміти можливість співвіднесення чогось із собою у їх неперервності, мінливості та його осмислення. М. Гайдеггер під ідентичністю розумів усезагальність буття. Та й узагалі *класична традиція її розуміння* – «з самістю, але аспект самототожності доповнювався при цьому акцентуванням аспекту співвіднесеності з іншим, що вимагало розгортання відносин між особистою самістю (сущим, здатним промовити «Я»), яка перебуває в турботі, та безликої самості *Das Man*» [6, с. 298].

Цікавої позиції дотримувався також М. Бахтін. У межах діалогічного напрямку філософії він сформулював ключову для дискурсів ідею «всюдизнаходжуваності» людини, суть якої полягає ось у чому. «Істинне «Я» завжди перебуває в точках незбіжності людини із самою собою, в її ідентифікаціях з «Іншим» [6, с. 299]. Постмодерні пошуки принципів функціонування дискурсу дещо поєднують такі дві лінії, зосереджуючи увагу навколо інтерсуб'єктивності як чинника кореляції смислових конструктів. У контексті предмета нашого дослідження це можна пояснити так: особистість проектує власну позицію, своє ставлення до актуальної політичної проблематики, обмеженої дискретним означенням простір-часу, в інтерсуб'єктивний горизонт життєвого світу, що виявляється у політичному дискурсі. Відповідно концепція персоналізованої ідентичності, можливості автономної дії може бути стійкою лише тоді, коли опиратиметься на згоду чи підтвердження від механізмів схвалення такої дискурсивності. Це й обмежує вияв і дискурсивності, яка надає індивідуальності, адже ідентичність має пройти через механізми владного схвалення, ідеологічні надбудови та побудови, що здебільшого її обмежує чи впорядковує лазівки доцільності. Тут і виникає концепт чужинця, зовнішнього стосовно цих правил гри, здатного зумовлювати їхню межевість, через утвердження своєї межевості, а відтак – усепроникності в політичний зріз буття людини. Уникання цієї проблематики містить у собі інтенцію з тоталізації політологічного дискурсу, яка позбавляє його зовнішнього впливу, що в перспективі може спричинити самозамикання дискурсу і перерости у тоталітарну завершеність. Натомість його розроблення здатне виявити можливість плюральності та вираження особистісних означень без загрози їхнього нівелювання панівними тенденціями динаміки існування політологічного дискурсу.

Нетотожність індивіда самому собі виявляється у трьох вимірах: по-перше, на рівні інтерсуб'єктивної автокомунікації «Я-Я» (тут чужинець постає як констатація

нецентрованої можливості самопозиціонування у політиці); по-друге, на рівні інтерсуб'єктивного відношення «Я-Ти», тобто «Ми» (чужинця представлено як нетотожність загальноокресленій позиції, вихід за межі схеми домінантної ідеології та її ціннісної шкали); по-третє, відношення «Я-не-Я», тобто рівня «тілесності» (чужинець постає у призмі наявності й окресленні її постулювання – в можливості матеріального означення себе як цілісності у політологічному дискурсі). Отже, самореалізація концепту чужинця тут дворівнева: по-перше, у сенсі об'єктивації просторово-часових означень наявності, по-друге, у сенсі символічного виразу такого концепту внаслідок маскування, маркування політичної реальності й виведення альтернативи існування в її межах.

Доцільно згадати відому дослідницю Ш. Муфф. У полі її наукових інтересів перебувають ідентичності, котрі, відповідно до її позиції, завжди залишаються незавершеними, оскільки влада й антагонізми становлять невіддільну частину політики. «Будь-яка ідентичність може набути значення або конкретизації тільки через свої виняткові зв'язки з іншими: одне слово, створення ідентичності «ми» завжди вимагає конструювання ідентичності «вони», що є відмінною від «ми» [5, с. 277]. Протиставлення «ми-вони» завжди двозначне, оскільки вміщує в собі «іншого», тому всяка ідентичність завжди незавершена. У політичному просторі буття це окреслює бінарність «свій-чужий» як форму опредмечення всеохопності соціально-політичних відносин. Відмінності, розрізнення між ідентичностями за таких умов повинні опиратись на певну еквівалентність – без останньої та чи інша ідентичність була би байдужою до вияву інших варіацій можливого смислу, завершеною у логіці свого існування. І за таких умов (оскільки ще й жодна ідентичність не є наслідком природності, а виникає у соціально-політичному середовищі) «влада завжди буває втягнена в утворення кордонів, які окреслюють ідентичність, особливо тих, які створюють суперечність між другом та ворогом» [5, с. 277].

Отже, простір колективної ідентичності перетворюється на простір політичної боротьби. Для її характеристики Ш. Муфф застосовує поняття гегемонічної стратегії – такої стратегії, що прагне встановити деталізовані межі ідентичності, поза якою інші її варіації втрачають свій сенс. На ґрунті цих переконань дослідниця вважає недоцільним розгляд можливості функціонування раціонально-нейтральних правил, згідно з котрими окремі вчені прагнуть формувати суспільно-політичний дискурс щодо найважливіших суспільних справ, у подібний спосіб будуючи конструкт політологічного дискурсу.

Цікаво в цьому аспекті згадати поняття акулутетичного («наслідувальницького») обґрунтування, запропонованого Р. Шарлеманом для опису відношення «Я-Інший», відповідно до якого внутрішнє суб'єктивне «я» відповідає на заклик до наслідування, що впливає із самої суб'єктивності, котра знаходить свій вияв у іншій особі. Передумовою такого підтвердження є ситуаційна вираженість дискурсу, в який занурено співвідношення «Я-Інший». «Інший» за таких умов здатен виявити «мою» суб'єктивність, активізувати «мою» волю, сприяти реальному означенню потенційних форм «мого» існування.

Загалом класичне розуміння чужинця детермінує появу концепту ідентичності, покликаною найрізноманітніше структурувати відмінність, розрізнення до тотожності. Це ще Декартова традиція – інакшість як тотожність самому собі найменш суперечлива, а у Г.В.Ф. Гегеля вона знайшла абсолютний вияв –

самоприсутність, охоплена Абсолютним Духом, не може стосуватись відсутності як такої. Саме в межах цієї традиції відмінність підпорядкована ідентичності. У такому контексті постмодерного прочитання Гегеля в чужинці, «я» влізнає себе поза собою, а згодом стає повністю присутнім перед собою у запереченні й через заперечення алтерності чужинця. Постмодерне прочитання в цьому аспекті має дві можливі варіації: 1) винесення чужинця поза межі тотальності «я» і фактичне його переосмислення концептом чужинця; 2) фіксація чужинця через можливість альтернативного прочитання себе самого у персоналізованому діалозі, що фактично зводить його до «Іншого» в тому сенсі, який йому був наданий раніше.

Відомий дослідник Л. Донскіс, розглядаючи ідентичність, зауважує: «Спосіб, у який ми сприймаємо себе і навколишній світ, може бути унікальним і дуже особистим, але поняття, якими ми мислимо, і мова, якою розмовляємо, представляє світ і довгу історію людської душі... поєднання того, що існувало задовго до нас, із новизною і самобутністю наших реакцій і вибору запускає в дію нашу ідентичність» [4, с. 25]. Загалом залишається слабо обґрунтованим те, як особистісна унікальність може містити в собі вияв універсальних понять у сенсі їхнього розуміння як історично лінійного накопичення досвіду в політичному зрізі буття людини, адже поза дискретністю умов її існування історичний вектор набутих означень має переважно характер анахронізму. Така форма прогресування може стосуватись заледве принципів, ціннісних аспектів її самоусвідомлення, але й вони відчують на собі темпорально-просторово зумовлену мутацію.

Ще один цікавий аспект, визначений Л. Донскісом: «...Насправді, ідея ідентичності не тільки допомагає подолати прогалину між «має бути» і «є», а й постає спробою погодити й поєднати те, що роз'єднала сучасність: правду і цінність, раціональність і традицію, знання і соціальну близькість, індивідуальне і колективне. Що слабшим стає відчуття приналежності, то сильнішим є прагнення створити, змінити чи викувати ідентичність. Вражає двоїстість ідентичності: обіцяючи подарувати вам незалежне існування як самобутньому, постійному і незамінному індивідові, вона водночас приборігає й тримає для вас безпечну нішу в громаді, з якою ви з тих чи інших причин ідентифікуєте себе більше, ніж з іншими громадами чи групами» [4, с. 27]. Не зовсім зрозуміло, як цю прогалину заповнюють під час зіставлення себе із тою або іншою загальною ідеєю – чи це вищі ідеали, відчуття доцільності в системі при ролі «гвинтика», чи особиста участь як невідворотна...

Так чи інакше, це буде не зовсім коректне означення свого становища у всякій формі його інтерпретації. Та й факт роз'єднаності правди і цінності в умовах сучасності шляхом колективного переконання навряд чи коректно виправляти. Переконання – завжди форма викривленості об'єктивній даності. Це теж своєрідний конструкт. Однак не варто його культивувати через призму традиції, тим паче раціонального ладу, оскільки хтозна чи можна стверджувати, що такі знання гарантуватимуть момент соціальної близькості. Та й можливість поєднаності незалежності існування і життя у громаді сумнівна у будь-якому ідентифікаційному її вимірі, адже остання так чи інакше передбачатиме визнання певних рівнів поєднаності, незважаючи на рівень незалежності індивіда. Усе це чітко здатний проілюструвати політичний дискурс, у межах котрого такі вияви ідентичності можуть лише показати міру індивідуальної готовності піти на зустріч і прийняти, погодити втрату певного рівня особистісності заради ідентичності. Це може навіть нагадувати

класичну форму суспільного договору: аби повністю ввійти у контекст ідентифікації, потрібно добровільно позбутись певних особистісних характеристик, адже соціальність через призму ідентичності ще чутливіша до компромісності, навіть уніфікації. Тут і виявляє себе по-особливому чужинець як певний критерій обмеження у політологічному дискурсі (та й обмеженості) ідентичності, оскільки остання, позбавлена межі, з відкритою можливістю до саморозгортання, здатна набувати загрозливих форм. Прикладом цього слугує доктрина націонал-соціалізму – тут чітко можна простежити ідентичність расову, культурну, раціональну і віддану традиціям. Важливо пам'ятати: традицію, раціональність не треба сліпо розглядати через еволюційність. Її доцільність повинна не виходити за межі принципу, методу, тобто специфіки мисленнєвого процесу, і не перетворюватись на невидимий тягар, який нависає кінцевою потребою над індивідом.

Важко погодитись і з тезою Л. Донскіса про те, що «ідентичність стає майже всім для людини постмодерну, яка є і творцем, і переважно трансформатором цієї ідентичності. У цьому наш сенс буття, форма дискурсу, самопізнання, самотлумачення, світосприйняття та чудова нагода сформувати себе іншим у своїй країні. Ідентичність оберігає і ранить нас. Завдяки формуванню чи зміні ідентичності можна перейти з політичної більшості до культурної меншості і навпаки» [4, с. 31]. Безсумнівно, під впливом тенденцій глобалізації питання ідентичності порушене повному, – або ж у сенсі необхідності захисту локальної унікальності громад, або її розчиненні у загальногуманістичних виявах людяності, хоча не можна сказати, що така дихотомія гідна претендувати на статус сенсу життя. Безумовно, вона претендує на статус дискурсу, але лише у напрямі відтворення іншого як форми підтвердження ідентифікаційних нахилів тієї чи іншої ідентичності.

Ще один цікавий момент – співвідношення чинників індивідуальності та суспільності в сенсі ідентичності. «У той час, коли одна частина нашої ідентичності утримує нас від суспільства, інша кличе туди за ідентифікацією ... Ми здатні тримати в собі два взаємовиключні підходи до суспільства – той, що відкидає, і той, що залучає в себе, індивідуалістичний і холістичний, – і обидва дарують нам спосіб існування» [4, с. 36]. Проте і тут складно погодитись, оскільки чітке протиставлення індивідуального та холістичного підходу через призму ідентичності вельми сумнівне. Ідентичність передбачає зіставлення себе із кимось – самототожність хіба що здатна творити «Іншого», який логічно вміщується у правила дискурсу, динаміка котрого визначена ідентичністю. Питання чужинця тут просто недопустиме. Саме тому варто не погодитись і з таким твердженням, що «мати ідентичність означає бути представленим як самобутній індивід, член родини, людська істота з її унікальним життєвим досвідом і цінністю, представник соціального класу і член або представник нації». Самобутність не обмежена і не визначена суто унікальністю досвіду, тим паче індуктивно переміщеного до соціального ланцюжка "клас-нація". Індивідуальність чужинця, особливо в її політичному означенні, може бути осмислена лише через відмінності й розмежування, розрізнення, а відтак не може мати ідеологічної надбудови, бо остання мусить ґрунтуватись на певній доктрині як результатів функціонування політичного дискурсу із визначеними результатами та напрямом подальшого руху, що заперечує логіці існування концепту чужинця загалом.

Загалом осмислення і пошук шляхів обґрунтування не-ідентичності, форм ствердження чужинця як варіанта позбавлення політичного дискурсу статусу

завершеної тотальності характерне для представників постмодернізму. Одночасно не варто вбачати тут намір звуження динаміки такого концептуального потягу лише до постмодерного означення. Цікаві погляди в цьому контексті належать Т. Адорно, зокрема розроблення негативної діалектики як форми функціонування критики універсальності просвітництва.

На думку вченого, суперечності – ознака неістинної тотожності, а видимість тотожності властива мисленню. Так, мислити – означає ідентифікувати, встановити тотожність. «Оскільки ця цілісність будує себе за зразком логіки, ядром якої є закон виключення третього, то все, що цьому закону не підкоряється (все якісно розрізнене), позначається як протиріччя» [1, с. 16]. Останнє ж – це нетотожне з погляду тотожності: «голокування принципу протиріччя в діалектиці означає співвідношувальність, співмірність гетерогенного і мислення цілісності. Діалектика – послідовне логічне усвідомлення нетотожності» [1, с. 16]. Недостатність, незавершеність, неповнота підштовхує думку із безпосереднього мислення в діалектику як форму її концептуалізації. Тотожність і протиріччя за таких умов стають нероздільними, а «тотальність знову перетворить конкретність на ідеологію, якою конкретність справді стає» [1, с. 16].

Специфічного означення за таких реалій набуває чужинець. Його тут доцільно розуміти як не-наявну самість, того, хто позбавлений достовірних означень, – це радше стосується «царини непідкореного, неусмиреного, на що накладає табу понятійна сутність» [1, с. 25]. Додатково впливати на цю незаангажовану процесуальність може ідеологія.

За Т. Адорно, розв'язання діалектичної суперечності, яке належить Гегелю, достатньо ілюзорне. Адже відмінності між двома членами протиставлення знімає вищий концепт, попередньо підпорядковуючись поняттю ідентичності, – його Адорно критично називав «мисленням ідентичності». Мислення ідентичності послаблює смислове навантаження відмінності через її опосередкування, універсалізацією. У розумінні Т. Адорно, така редукція має насильницький характер, який він прагне подолати через негативну діалектику. Специфіку останньої можна зрозуміти так: її негативність продиктована відмовою від опосередкування відмінностей вищим концептом; відповідно сторони суперечності залишаються протиставленими, або «негативними». Діалектика Гегеля має теоретичний характер, ще й тому вона ілюзорна.

Натомість думка, що поза діалектичним процесом не здатна окреслити нічого позитивного, ствердного, здатна вийти за межі предмета, з яким до цього створювала ілюзорну єдність, – їй більше не потрібно виявляти цю поєднуваність, оскільки «така думка стає незалежнішою, ніж у концепції своєї абсолютності, в рамках якої зміщується суверенне і зумовлено-слухняне» [3, с. 36]. Альтернативність негативної діалектики полягає ось у чому: «Вимога обов'язковості системи – це вимога наявності моделі мислення. Ці моделі не є за своїм типом монадологічними» [1, с. 39]. Така модель мислення, вважає Т. Адорно, здатна осягати особливе, не-ідентичне контекстові загальної тотожності, не розчиняючи його сутнісну особливість у загальному понятті, що гарантує можливість модельної форми мислення, його передавання через ансамбль моделей.

Усе це дає підстави для виокремлення принципу не-ідентичності як способу подолання конфлікту між реальністю та її концептом – засобами цієї негативної

діалектики кожен аспект був виражений через критичне відсилання до «іншого». Використовуючи цей метод, Адорно сподівався врятувати не-ідентичне, випадкове, чуттєве, конкретне від абстрактних універсальних вимог автономного розуму». Лейтмотивом такої логіки дезінтеграції було прагнення довести антиномії просвітництва до межі й подолати їх зсередини, що в свою чергу мало на меті зняти прочитуваність голосу суб'єкта й об'єкта (цікавий збіг – власне «діалектика» в перекладі з грецької означає «розмовляти») і фактично синонімічну простежуваність цього голосу-Логосу. Водночас такий момент деконструктивності в Т. Адорно, на відміну від постмодерністів, був доповнюваний моментом реконструкції – через пошук нової логіки у мить цієї дезінтеграції.

Отже, не-ідентичність через призму негативної діалектики різьчить відрізняється від постмодерної наукової стратегії, лише до певної межі поділяючи його ідейне натхнення. Не-ідентичність покликана для постулювання унікальності об'єкта, його не-тотожності ані собі, ані суб'єктові. Це радше постулат протопостмодернізму, який у дечому має розглянути питання чужості та моментів її захисту від розчинення у тотальності класичних схем раціональності та вибудованих на їхніх основах політичних дискурсах, котрі прагнуть претендувати на універсальний, позачасовий і позапросторовий статус.

Загалом важко заперечити кризу ідентифікації, теоретичну ідейність якої було сформовано у руслі постмодерної наукової парадигми. Виклики глобалізованого світу посилити, з-поміж іншого, і тенденцію еkleктизму – її було лише відтворено в постмодерні як одну із характеристик у поясненні різнонаправленості властивих йому наукових концептів. Еkleктизм виявив себе й у контексті політичних відносин, на нього неможливо не зважати і в процесі побудови моделі сучасного політологічного дискурсу. Це дає нам змогу заявляти про принципову плюральність у соціально-політичній інтерпретації доцільності на спрямованості політичного дискурсу, його матричній визначеності. За таких умов втрачає актуальність дискурс легітимації, що у політичній сфері набував означення через ідеологічно окреслену лінійність, потребу в пошуку єдиних вартостей, єдиного напрямку руху. Натомість за нових умов стає пріоритетним чужинець – чинник зовнішній стосовно системи як динамічної активності політичного дискурсу, що, зважаючи на свою смислову інваріантність, постає іманентним фактором внутрішньої можливості такого дискурсу, за умов констатації у ньому цього еkleктизму, цієї плюральності.

#### Список використаної літератури

1. Адорно Т. Негативная диалектика / Т. Адорно. – М. : Науч. мир, 2003. – 374 с.
2. Босенко А. О другом: симуляция пространств культуры. Красота как мера целесообразности развития вообще / А. В. Босенко. – К. : ВЕК +, 1996. – 349 с.
3. Делёз Ж. Что такое философия? / Ж. Делёз, Ф. Гваттари ; пер. с франц. и послесл. С. Н. Зенкина. – М. : Ин-т эксперимент. социологии ; СПб. : Алетейя, 1998. – 288 с.
4. Донскіс Л. Збережена ідентичність і сучасний світ / Л. Донскіс. – К. : Факт, 2010. – 312 с.



5. Енциклопедія постмодернізму / наук. ред. О. Шевченко. – К. : Основи, 2003. – 503 с.
6. Постмодернізм : енциклопедія – Мн. : Книж. дом, 2001. – 1038 с.
7. *Пятигорский А.* Что такое политическая философия / А. Пятигорский. – М. : Европа, 2007. – 152 с.

*Стаття надійшла до редколегії 24.03.2013*

*Прийнята до друку 25.05.2013*

## **AN ISSUE OF POLITICAL IDENTITY IN THE FRAMEWORK OF POLITOLOGICAL DISCOURSE**

**Andriy Garbadyn**

*Ivan Franko National University of Lviv  
Institute of philosophy, department of theory and history of political science  
Universytetska st., 1, 79000, Lviv, Ukraine  
e-mail: garbadin@gmail.com*

Defined the specific functioning of political discourse, his specificity, priority definitions. Defined heuristic possibilities of political discourse. It was found specific political identity in the context of political discourse and variability of this concept by the correlation with the alien concept.

*Key words:* alien, political discourse, political identity, pluralism, concept, individuality.

## **ПРОБЛЕМА ПОЛИТИЧЕСКОЙ ИДЕНТИЧНОСТИ В КОНТЕКСТЕ ПОЛИТОЛОГИЧЕСКОГО ДИСКУРСА**

**Андрей Гарбадын**

*Львовский национальный университет им. Ивана Франко,  
философский факультет, кафедра теории и истории  
политической науки,  
ул. Университетская, 1, 79000, Львов, Украина  
e-mail: garbadin@gmail.com*

Определено специфику функционирования политологического дискурса, его особенности, приоритетные характеристики. Определены эвристические возможности политологического дискурса. Выявлена своеобразность политической идентичности в контексте политологического дискурса, а также изменчивость данного понятия через соотношение с концептом иностранца.

*Ключевые слова:* иностранец, политологический дискурс, политическая идентичность, плюрализм, концепт, индивидуальность.